

Botosani. Az itteni ügyvédi kamara vezetősége elhatározta, hogy harminc zsidó ügyvédet kizár...

Lemberg. A Poale cionisták hivatalos lapja, a „Dos Naje Wort” beszámolója...

Varsó. A lengyelországi „Agudasz Harabbonim” riadó híreket kapott az oroszországi rabbi üldözéséről...

Bélgárd. A jogászok belügyminiszter rendeletét adott ki, amelyben az összes külföldi zsidók tartózkodási engedélyét felülvizsgálják...

Jeruzsálem. A Dzsazale iskola mellett egy tizenhét éves bethlehemi beduin fiú holttestét találták meg...

Tel Aviv. Egy angol katonai patrull, amely Akra körüli erődöt látogatott, súlyos harcra keveredett egy felfegyverezett terrorcsoporttal...

Katró. — Az „Al Aharam” című újság közli, hogy Beyruthban zsidó és angolelles tüntetések voltak...

Prága. — Jabotinsky nyilatkozatot adott a Havas távirati irodának és kijelentette, hogy egy nemzedék életében hat-nyolc millió zsidót lehet Palesztinába telepíteni...

Debrecen. — A rendőrség idegenellenőrzési osztálya, Szilágyi rendőrkapitány vezetésével kedden a vasúti állomáson állampolgársági igazolástásokat hatott végre...

Milyen rémesselkel dolgoznak az osztrák antiszemita. A „Stürmer” és az „Essener Nationalzeitung” újabb vádat tárnak fel az olvasóknak...

Nagybányán szombaton az összes üzletek nyitva voltak. Danciu nagybányai rendőrőrnök pénteken délután, hivatkozva az érvényben lévő rendeletekre...

Hírek a Judenstaatspartei' és az NZO együttműködéséről. (Prága.) A varsói „Moment” február 1-i száma érdekes cikket közöl a Zsidó Allampárt és a revizionisták közötti együttműködési paktumról...

A zsidóság szervezetei táviratilag üdvözölték Hodzsa miniszterelnököt 60. születésnapja alkalmából. (Prága.) Dr. Hodzsa Milan, a csehszlovák köztársaság miniszterelnöke a napokban töltötte be hatvanadik életévét...

Reb Janki koldulós turnéjában megállt az országúton egy autót...

NEM VAGYOK ITHON. Kleinhoz egy hitelezője pénzért megy és öleltenül éppen Klein nyit ajtót. — Klein urat kerese...

EGY HALDKÖLŐ ANTISZEMITA UTOLSO OHAJA. Halálát érzi közelni a híres antiszemita és nyugovóra utazni készül...

Haldokló int, hogy mindennel tisztában van, akarata megmásíthatatlan, jöjjön, aminek jönnie kell. És jön a hitközség ama funkcionáriusa, akinek a lelken szárad, hogy annyit zsidó van a világon...

Hát nézze, — nyögte a haldokló — én világlejtemben elkeseredett ellensége voltam a zsidóknak. — Éppen azért. — Hát igen, éppen azért. Most, hogy már biztos voltam abban, hogy meghalok, gondoltam magamban, minek haljon meg egy derék keresztény ember, haljon meg inkább egy zsidó...

EGY NEMET ZSIDÓ LEANY BÚSZKESÉGE. Egy német zsidó leány mondtta: — Ich bin auch sehr stolz darauf, dass ich leider als Jüdin geboren bin. SENKI NEM LEHET SAJÁT OTTHONA NABAN PROFETA.

R. Eiziki Charif elé jött egy talmudtudós és panaszkodott közönségére, hogy közöttük nevelkedett, tanult, hirt szerzett, mégis, mikor megírtessék a rabbitszék, nem őt választották meg, hanem hoztak egy kis embert kiüléről. — Nyugodj bele, válaszolt R. Eiziki, régi zsidó szokás ez. Mózes se jött különben. A sivatag nemzedéke látta, hogy Mózes az égbe szállt, kerestek utódot és akkor csináltak maguknak egy aranyborjút. Pedig ott volt Aharon, akit megválaszthattak volna vezérnek. De többet ért a szemükben egy kiüléről jött borju, mint Aharon, a főpap.

EGY ANTISZEMITA UCCÁT KERES. Egy zsidógyűlölő találkozik az uccán egy zsidóval és így szól hozzá: — Mond Majsi, hol van itt a főucca? — Honnan tudja, hogy engem Majsinak hívnak? — Ugyálszik, hogy eltaláltam, akkor találja el a főuccát is, hogy hol van? KOLDUS UTON.

Reb Janki koldulós turnéjában megállt az országúton egy autót...

NÉPUNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Problémák

Amikor lapunk legutóbbi száma megjelent, még más kormány volt uralmon, amelynek kormányzása alatt — tagadhatatlan — nagyon súlyos napokat élt át a romániai zsidóság. De a közzgazdasági élet is megérett arra, hogy a mai időkben még az idők közeli távlatában is igen súlyosnak tartunk.

De amikor már azt hittük, hogy megfulladunk, akkor jött a segítség. Egyik napról a másikra történt a jelentős fordulat és az első pillanattól megnyugodtak a kedélyek. Erre a megnyugvásra van is oka a zsidóságnak, mert olyan prominens román államférfiak állnak az élen, akiknek neve garancia arra, hogy drasztikus támadások nem fognak bennünket érni. Kétségtelen, hogy nagy megkönnyebbülés állott be, mert az országban mindenfelé objektív és keménykezi katonák vették át a prefektusi tisztséget, akik nyíltan hangoztatják, hogy legfőbb feladatuk vigyázni a közönségre és a polgárok jogait fajra, vallásra való tekintet nélkül megőrizni. Ha valami megnyugtató a zsidóság, az csak ez lehet. Mindenki nyugodtan végezheti napi munkáját, mert a közrend százpercentsen biztosítva van. Megszűntek a párt harcok és megszűnt a féltékeny uszítás. Most már hála a Gondviselőnek, túl vagyunk ezen is. Ma már megnyugodhattak a kedélyek, ma már minden visszamegy a rendes kerékvágásba. Az új kormány kemény kézzel vezeti az országot ügyeit, s nincsen okunk arra, hogy borúlátón nézzünk a jövőre. A zsidóságunk legfőbb kötelessége most, hogy végezze hűségeseen állampolgári kötelességét, legyen eleget mindennek, amire felszólított és minél hamarabb a teljes gyógyulás következzen be.

Az állampolgársági revízió tovább folyik és igazunk tudatában azt kell mondjuk, hogy egy higgadt objektivitással keresztülvitt állampolgársági revízió nem lehet ártalmára a romániai zsidóságnak. Végre ki fog derülni, amit mi már régen hangoztatunk, hogy amit az italmírőknél állig haladják meg az arányszámoknál megfelelő számon a zsidó keresztszámok, úgy nincsen nagyszámú „beszűrt” sem az országban. Vannak, akik azt állítják, hogy sokan vannak, mi azt mondjuk, kevesen. Ezt valóban csak úgy lehet eldönteni, hogy végrehajtsák az állampolgársági revíziót. Mi hiszünk és reméljük, hogy mert korrekt, nem pártemberek. hanem közgazdasági szakemberek kell végezze ezt a feladatot, a revízió minden tekintetben a leghatékonyabb lesz. Ha lesz ideje a zsidóságnak minden szükséges dokumentumot beszerezni, s ha azokat minden hivatal kiadja majd — amire minden okunk megvan, hogy bizzunk — akkor túl leszünk ezen is és remélhetőleg fénves rehabilitáció következik az ország zsidóságának.

Ne legyünk azonban derűlátók abban, hogy most már minden úgy lesz, ahogy régen volt. A többségi nép úgy nálunk, mint Lengyelországban, Magyarországon és más államokban is, kiadta a jelszót, hogy ki akarja szélesíteni középosztályát. Ne csak hivatalnok legyen, hanem foglalja el minél nagyobb helyét az ipar és kereskedelem terén is. Mi úgy véljük, hogy ez lassu evolúcióval is megvalósul és kétségtelen, hogy a most elinduló zsidó ifjúság elé olyan haladlan nagy akadályok merednek majd egész Kelet- és Középeurópában, hogy azt másképpen nem is lehet megvalósítani, mint-hogy lassankint olyan országokat keressek, ahol letelepedésük lehetséges. Most nem beszélünk sem Palesztináról, sem Madagaszkárról, sem más helyéről a világnak. De azt megállapíthatjuk, hogy a zsidó lakosság egyrésztének evakuálása parancsoló szükség. Ne vegyük ezt tragédiának, hanem a XX. század egy szomorú megnyilvánulásának, amelyen a világháború is volt, meg csak minden egyéb, amit a század elején lenksem álmódhattott.

Minden bizodalunk megvan abban, hogy a konszolidáció korszaka következik Romániában. Fel kell ez ébressze a zsidó-

ság alvó és optimista rétegeit is. Értsük meg, hogy nem kergetnek bennünket, de a napi gondok után való szaladgálás nem jelent azt, hogy ne nézzünk a messzi jövőbe. Ismételjük, amit fentebb mondtunk. Minden bizalmunk megvan abban, hogy konszolidált viszonyok között fogunk élni. Minden bizalmunk megvan abban, hogy az állampolgársági revízió fénves rehabilitációnk lesz. Minden bizalmunk megvan, hogy a jelenlegi kormány visszavezeti az országot a fejlődés útjára.

Nézzünk állandóan a zsidó problémák felé, igyekezzünk a zsidó intézményeket, a hitközségeket, jótékonyági akciókat minden erőnkkel támogatni, s akkor nem érhet bennünket lelki csalódás sem. Gondoljunk a jövőre, mert a feltörekvő nacionalizmus nehézzé teszi helyzetünket egész Keleturópában. Ha nyugodtan és higgadtan fogunk felkészülni a jövőre, akkor mindenre fogunk gyógyódót találni. Olyat, ami azokat a népeket is kielégíti majd, akik között élünk és a mi zsidó jövőnk sem lesz reménytelen.

A legsúlyosabb időkben is jelszavunk fellett legyen — amit lapunk is hangoztatott — bizzunk a jövőben! Most sokkal több alapunk van erre és ezért uból és uból csak azt hirdelhetjük: Végezzük munkánkat, segítsünk magunkon és törhetetlen hittel — bizzunk a jövőben!

Az állampolgársági törvény módosítása után jelenik meg a végrehajtási utasítás

Bucuresti. — Az állampolgársági rendeletörvény végrehajtási utasítása még nem készült el. Hír szerint Canciovo igazságügy-miniszter a legfőbb törvényhozó tanács megjelölésének megfelelően, át akarja a rendeletörvény egyes intézkedéseit alakítani. Minden valószínűség szerint csak a jövő hét folyamán jelenik meg a végrehajtási utasítás, mivel, mint ismeretes, annak késedelmeskedését a „Consiliul Legislativ Superior” idézte elő, amely különböző gyakorlati és alkotmányjogi fenntartásokkal él annak egyes rendelkezéseivel szemben.

Tekintettel arra, hogy e pillanatban még teljesen bizonytalan, hogy a végrehajtási utasítás eredeti, vagy megváltoztatott formájában milyen előírásokat fog tartalmazni, mindenkinek érdeke, hogy az állampolgársági revízió már megjelent rendelkezéseinek figyelembevételével gondoskodjon iratának beszerzéséről, hogy jogait az érvényben levő törvények értelmében megvédehesse.

Nagyváradon február 22-én, kedden függesztik ki a zsidó állampolgárok névsorát. A város közzgazgatási ügyosztálya egyébként azok névsorát, akikről nem tudták teljes bizonyossággal megállapítani, hogy zsidó vallásuk-e, átadta a zsidó hitközségeknek megállapítás végett. Valószínű, hogy február 22-ig az egész országban kifüggesztik a névsorokat, tekintettel arra, hogy ez az utolsó nap

amelyet a rendeletörvény a hatóságok számára bűnső határidőnek előír. Kivéve Bucurestii, ahol időközben már megtörtént a meghosszabbítás.

REND ÉS NYUGALOM

Mint ismeretes, az új kormány az egész ország élére ezredeseket nevezett ki prefektusoknak. Nagyváradon Florescu Vasile ezredes vette át a prefektúra vezetését, aki mindjárt beiktatása alkalmával az állampolgársági jogegyenlőség alkotmányos elvét hirdette meg. „Az az uniformis, amelyet hordok — mondotta Florescu ezredes — a teljes pártatlanságom, korrektségem és hazaszeretetem garanciája. A megveházán nem pártpolitikát, hanem az ország politikáját fogom csinálni. Minden állampolgár, fajra, felekezetre való különbség nélkül egyenlő, amíg aláveti magát az államhatalom intézkedéseinek.” Florescu ezredes kijelentette még, hogy jól tudja, hogy a gazdasági és kereskedelmi élet zavartalan fejlődésének, csendre és nyugalomra van szüksége és erről ő gondoskodik is.

A polgármesteri hivatal élére dr. Vostinar János városi főjegyzőt nevezte ki a belügy-miniszterium, akinek közzgazgatási felkészültsége és pártatlan emberi érvényi bizottságot nyújtának arra, hogy a város ügyei a polgárság érdekeinek megfelelően legyenek igazgatva.

Tekintetbe jöhet-e, mint zsidó települöhely

Madagaszkár

A zsidókérdés megoldásának szövegei között egyre süröbben hangzik fel egy délkelet-afrikai francia gyarmat neve: MADAGASZKÁR.

MADAGASZKÁR ÉGHAJLATA.

Az európai polgárt, ha kivándorlásról van szó, elsősorban az érdekli, hogy milyen éghajlat alá visz az utja.

A BENZÜLLŐT LAKOSSÁG EREDETE.

Érdekes, hogy Madagaszkár őslakossága nem afrikai eredetű. Ebben a tekintetben is egészen sajátos viszonyok uralkodnak.

MADAGASZKÁR KALANDOS TÖRTÉNETE.

Madagaszkárt négy évtizeddel ezelőtt vették birtokukba a franciák. Valójában azonban már 1642-ben megkezdtek a kolonizációt.

A FRANCIA GYARMATPOLITIKA.

Figyelemre méltó az a politika is, amit Franciaország ezen a gyarmaton folytat.

nok is arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem hívja ki gyarmatosító terveit ellen a benzüllötök ellenállását.

TELEPÍTÉSI LEHETŐSÉGEK.

Fehér telepes kevés van a szigeten. A mezőgazdasági munkát a madagaszkói végzik.

Az országban a vasútvonalak összhossza 966 km. vasútvonalak helyett inkább autópályák épülnek.

Nem sokkal többet lehet Madagaszkárról fejtegetni. Tudományosan ugyan már feltárt ország, de gyakorlatilag még teljesen kihasználatlan.

MEGOLDHATJA-E MADAGASZKÁR A ZSIDÓKÉRDÉST?

Szükség van-e tehát Madagaszkára a zsidóságnak? Erre a kérdésre csak egyfelétek lehet felszólalni: a zsidóságnak csak Palesztinára lehet és van szüksége!

Madagaszkárról beszélni, mikor Palesztina szüntelenül zsidó bevándorlást sürget és az Európában „felesleges” zsidó tömegek is palesztinai certifikátókat várnak kiáltanak, ma több, mint mellebeszés.

Szentföldi certifikátót kér az európai zsidó „főlöslög” és nem madagaszkári délibábót!

Az angol kormány

kitart Palesztina felosztásának terve mellett

London. — Az angol politikai életben változatlanul élénk tárgyalás középpontjában áll a Palesztina-probléma.

Legutóbb az angol alsóházban Thomas Williams képviselő interpellációt intézett Ormsby Gore gyarmatügyi miniszterhez.

Az angol sájtóban is állandóan napirenden van a felosztási kérdés. Így a „Times” egyik minapi számában Mr. Meinertzhagen ezredesétől közöl igen érdekes cikket, aki állást foglal Palesztina felosztása ellen és kiemeli, hogy a zsidókat megillető történelmi Palesztina Dánitól Beersébáig terjed.

Az angol sájtóban is állandóan napirenden van a felosztási kérdés. Így a „Times” egyik minapi számában Mr. Meinertzhagen ezredesétől közöl igen érdekes cikket, aki állást foglal Palesztina felosztása ellen és kiemeli, hogy a zsidókat megillető történelmi Palesztina Dánitól Beersébáig terjed.

— Dr Fischer Tivadar kihallgatása Vaida-Voevod államminiszternél. (Bucuresti). Dr Fischer Tivadar kedd délután kihallgatáson volt Vaida Sándor államminiszter előtt, akinek átnyújtotta memorandumát.

— Hát majd tesszük róla, hogy ezt a mérges szellemet csirjában megsemmisítsük. Arravaló a templom és a szőszek, a biblia és az igék ereje.

KATZ orth. kóser restaurant Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

Akik nem állottak hivatásuk magasiatán

Nem fölösleges utólagos rekrimináció, amikor hangot adunk annak a sok panasznak, amely az utóbbi hetekben hozzánk befutott.

Ez már az üzleti élethez tartozik, de még sem hagyhatjuk elmlés nélkül, hogy egyes kisebb helyeken, falvakban vagy kisvárosokban belyesen jártak el zsidó nagykereskedők azokkal a zsidó adóslókkal szemben, akik bizonyíthatólag a körülmények foly-

És akkor valaki gonosz kavarás verte fel a dékés népek nyugalmát. Gyűlöletet, rontást és barbár szenvedélyeket szítottak az emberlaka föld egy sarkán.

Nem tudják mit cselekszenek

Egy község két papjától szól a két fiát, amelyben sok minden olyan dologról esik szó, ami emberket, népeket, országokat romlába dönt, szerencsétlenné tesz és komor napjaitokban az egész világot nyugtalanítja.

Eső, hideg? NIVEA A bőr edzéséhez

lán nem tudtak idejében eleget tenni váltalt kötelezettségeiknek. Itt nem tehetünk egyebet, minthogy a gyárosok és nagykereskedők megértésére hivatkozunk, mert nekik sem érdekelt, hogy vevőik tönkre menjenek és zsidó kisexisztenciák elpusztuljanak.

Dr Lázár Illés sígheti diadal-utja

Ez még a kormány lemondása előtt történt, amikor a kedélyek zsidóakták helyeken nem voltak a legrosszabbak. Sígheten, ezen a sok zsidó által lakott városban, különösen félelmi pszichózisban éltek a zsidók.

Pharmacia 'Togal' tabletták. Készvények Spanyolországban. Hírhíres megbeszélések.

tömöghez és a zsidók olyan lelkesen ünnepelelték, hogy öreg zsidók könnyei potyogtak az arcukon. Akik ott voltak, azt mondják, hogy bámulatos lelkesedéssel beszéltek arról a szoros kapcsolatról, amely a máramarosi zsidóság és román parasztság között fennáll és ez a sorsközösség biztosítja azt, hogy soha nem lesz súlyos ellentét közöttük, ha csak nem mesterségesen tenyésztik ki az ellentéteket.

Egy olaszországi pofon története

Mint minden ezen a világon, úgy még azok a bizonyos olaszországi pofonok is megváltoztak. Régebben nyáron az olasz strandfürdőknél csattantak el arcúletek, amelyek loagatagok férfiak közötti azután is elintéződtek.

Minden nap együtt sétáltak a falu főutcáján a nép tiszteltetel közzönete a két papot. Ki-ki a maga módján s ottbón a nép asztalán bizonyára sok szó esett arról, hogy a zsidó pap meg a plébános együtt sétáltak.

— Nem elég azt mondani: hogy nem tudják mit cselekszenek, akik a gyűlöletet szítják, de tenni is kell ellene valamit úgy, ahogy az én plébános barátom tette.

— Nem elég azt mondani: hogy nem tudják mit cselekszenek, akik a gyűlöletet szítják, de tenni is kell ellene valamit úgy, ahogy az én plébános barátom tette. És ha valóban nem tudják, mit cselekszenek, ha ütözik a zsidókat, úgy fel kell őket világítani, hogy tudják, milyen szörnyű barbárság: amit cselekszenek!

A házi zsinagógától az angol kertig

Egy XVIII. századbeli zsidó nemesi család története. — Az egykor virágzó cseh városka zsidó centrumának rabbi-házában ma keresztények laknak. — Nincs rabbi, metsző és szombaton még minjan sem akad

Régi, virágzó zsidó község, virágzó, fel-felívelő zsidó család szomorú regénye, egy darab zsidó történelem elevenedik meg abban az érdekes könyvben, melyet Krauss Sámuel professzor írt egyik öséről, a csehországi Popper Joachimról, akit nemesi rangra is emelt az uralkodó a XVIII. században.

A professzor 1925-ban elmegy a csehországi kisvárosba, hogy a család régi fészekét felkutassa...

A 200 éves zsidó páros épületei még csaknem emelkednek. Ott van a jómódú zsidó család lakóháza is. Földszinten tágas üzemek és raktárhelyiségek. Az emeleten kényelmes lakás. A falon még megvan a bemélyedés, ahol a könyvek álltak. A rabbi volt házában ma keresztények laknak, mert nincs rabbi. Metsző sincs, szombaton minjan sincs. Az utvar közepén áll a zsinagóga. Ezt 1821-ben, a tűz után, a gróf építtette fel. Később renoválták is. De ez is üres, noha 20 zsidó család él még ott. Az iskolába pedig egyetlen zsidó gyermek sem jár...

A hajdan virágzó zsidó község ma csak azért szerepel önálló hitközségként, hogy ne kelljen más község adóterhébe részesülnie.

Régi török, takarók, függönyök, csupa holt kincs, melyben nincs lélek. A régi könyvek a padláson puszultak.

A zsinagóga földszintjén metsző, vagy tanítóképzés. Az emeleten elemi iskola helyiségei. Ez is néma, kihalt...

Ahol a zsidó multról már csak a temető kővei beszélnek

A multról csak a temető kővei beszélnek. Itt fekszenek egymás mellett három nemzedék tagjai, akiket a város nevének neveztek. A második generáció már büszkélkedik vele a sírkövein, hogy az apja ugyanazt a nevet viselte.

A sírköveken a férfiak nevei: Juda, Gerson Chajim, Lób, Wolf, Ascher, Ansel, Veitel, Izrael, Zekaria.

Az asszonyok: Szimcha, Relá, Malka, Cheie, Elkele, Freudl...

A kutató szeretne megismerkedni a régi város néhány elmúlt alakjával. Megtudja, hogy 1615-ben Ascher Leoy: növendéke volt Rabbi Izrael jesivájának. 1789-ben R. Abraham előfizet a prágai Ha-Bachur-ra.

Egy érdekes könyvből pedig megtudjuk, hogy 1626, 87, 89, 92, 94, 99 és 1714, 19, 21, 46. években kik voltak a lipseai pársáron. Megtudjuk, hogy 1714-ben kevesen, mert akkor pestisben élt.

A tűz, víz és járvány, a régi kisvárosok róme, minden században megriktította a lakosságot. A tűz 1821-ben, az áradás 1839-ben pusztította el a városkát.

Popper Joachim, a vértanu veje és a bécsi kormány bizalmi embere.

Élben a hajdan virágzó községben élt a híres Popper-család.

Kéi okirat tartalma rávilágít a család egész életére és sorsára. Az egyik: az a kérelem, melyben a nemességért folyamodnak, a mások: Popper Joachim végrendelete.

A nemességét Popper Joachim érdemeiért maga, részben apja: Popper Wolf részben a király. Ez a Popper Wolf még a XVII. század-

ban született és egész életét a kisváros zsidó környezetében töltötte. De az egyszerű keretből azért a legmagasabb fokra emelkedett az öreg Popper. Először: vagyoni tekintetben. Több gyárat alapított. De a zsidóságon belül is igen előkelő helyet foglalt el. Zsidó közpályája 58 évig tartott. Először helyettese volt a kerületi képviselőnek, majd kerületi képviselő, utóbb az országos vezető helyettese, végül országos vezető, primás lett. Két ilyen primása volt a cseh zsidóságnak. Külön a főváros és külön a vidék számára. Popper Wolf a vidéki zsidóság országos feje volt. Nagy érdemei: tudja be, hogy az adókat jól beszedte és azzal becsületesen elszámolt és a községi pénztárt a francia háborúban élete kockáztatásával megmentette.

Nem annyira a zsidóságnak, inkább a központi hatalomnak volt szüksége ilyen bizalmi emberre, aki a zsidóságra felosztotta a kivetőt adt.

De azért a zsidóknak is szolgálataikat tett az ilyen vezető, aki összeköttetésénél fogva közbenjáró lehetett és sok ügyet elintézhetett.

Emlék a Popper Wolfnak a fia volt Popper Joachim, a későbbi nemes, aki házassága által Prágába, a fővárosba került. Popper Joachim apósa, Joss Zekaria, az 1744 november 26—27-iki prágai zsidómészárlás vértanúja lett...

Nem volt olyan egyszerű dolog ez az átkötés, mert az összezúfolt gettóban óriási lakásnégy uralkodott. Később: II. József alatt, 1780-ban engedélyt kap arra, hogy akkor is a fővárosban lakjék, ha primási hivatala — melyet apjától örökölt, — meg is szűnik és legy a „keresztények között” vehessen házat. Csak hat év múlva, 1786-ban, vásárolja meg 15 500 forintért ezt a házat: de az engedélyben ki volt köteve, hogy kicsinyben nem szabad lecsokszknie. Később megpróbálta: hátha lehetne a zsinagógát elhelyeztetni az előkelő kereskedő házból. Utóbb egy másik rokon kíséreltezzik ezzel, miután a templom „keresztény házak között nem engedhető meg”. A hatóság azonban jobban tiszteli a végrendelet kezdetét, mint a hozzátartozók és örökösök. Ennek támadás között száz évig fennmarad a templom. 1902-ben válik a városrendezés áldozatává. A templomra vonatkozó iratok már a háború után, 1920-ban rontogódnak el a prágai antiszemita zavargásoknál.

Az ízelet sem volt több szerencsése az örökhagyóknak. A prágai céget csakhamar egész felhagyta az örökös, aki Bécsben a fiúközléte emlelté füzletté. Később ez a cég is csődbe került.

A házassági alapítvány sorsa pedig az lett, hogy az örökhagyó nem korlátozta az igénylők vallását s így később előkelő kiterít katonai szék jelentkezik a zsidó alapítványra és ma ugyiszólván csupa máshí ut érve: ennek a rendelkezésnek az áldását...

Az előkelő családon belül általában — amint az nem szokatlan — csakhamar a családi hitközség tünete mutatkoznak. Elsőnek egy unokahúgnak a férje támad-

Az előkelő zsidó család belső életéről: a gyászbeszéd: sírköfelirat és a végrendelet lesz tanúságai.

A végrendeletből megtudjuk: mennyi szegény rokon esüggött egyetlen kindasztott gazdagon, aki egész családotkal valóságos el-tartott. Sajnos, ez a kép nem ismeretlen ma-napság. Volt sok hálátlan is, akit ki kellett nekcszénia a végrendelet áldásából, de a gyermekekre nem vitte át az apák iránt ér-zett haragot.

80 000 forintot költött szegény rokonok kiházasítására, amint maga mondja, ezeket az összegeket „jól-rosszul” helyezte el.

A felesége jóllakása olyan rendkívüli volt, hogy halálakor a szentleltő prágai főrab-bi elírta attól az elótól, hogy asszonyokról nem mond gyászbeszédet, sőt még nyom-tásban is megjelente.

Ök maguk szerényen éltek és ruházkö-l-tek, noha 1767-ben a hitközségnek már rende-letet kellett kiadnia a lakomák és ruházközüs luxusa ellen.

A 200 éves Popper ház és zsinagógája.

Popper Joachim gyermektelen volt s ezért átlagosan örökösévé egyik unokáocscét rendelte, akit előbb egártársává tett.

Három irányban intézkedik a végrende-let. Először: a zsidóságra gondolt a végren-delekező és prágai házában zsinagógát alapí-tott, melynek rabbit rendelt, aki az ő emle-két is a szokásos „tanulással” és imádköz-és-sal fenntartta.

A zsinagóga-alapítás abban az időben székös volt, mert nyilvános zsinagóga nem lehetett és az előkelők a maguk házáat enged-tek át erre a célra. A magnistiszteletért is évi 50 frt. vámot kellett fizetni, melyről a végrendelet szintén intézkedik.

Gondoskodik Popper Joachim arról is, hogy a házat örök időre „Popper-féle ház”-nak nevezétek és fennmaradjon a cégneve is.

Végül kiházasítási alapítványt tett, mely-ből évente két-két rokon 2000 frt-os házassá-gi segélyre tarthat igényt.

Hűtlen és hitelhagyott utódok.

Az örökös, akit adoptált Popper József, András nevet vette fel.

Ez az örökös már: harmadik generáció volt egy gazdag családon belül s noha nagy-bátyja jóvólából csöppent bele a nagy va-gyonba és rangba, neki már nem feleltek meg azok az elvek.

A zsinagógát csak hatóság beavatkozásra volt hajlandó megalapítani. Általában a vég-rendelet zsidó vonatkozásait úgy kellett belőle kikétyseríteni. Később megpróbálta: hátha lehetne a zsinagógát elhelyeztetni az előkelő kereskedő házból. Utóbb egy másik rokon kíséreltezzik ezzel, miután a templom „kereszt-ény házak között nem engedhető meg”. A hatóság azonban jobban tiszteli a végrende-let kezdetét, mint a hozzátartozók és örökösök. Ennek támadás között száz évig fenn-marad a templom. 1902-ben válik a város-rendezés áldozatává. A templomra vonatkozó iratok már a háború után, 1920-ban rontog-ódnak el a prágai antiszemita zavargások-nál.

Az ízelet sem volt több szerencsése az örökhagyóknak. A prágai céget csakhamar egész felhagyta az örökös, aki Bécsben a fiúközléte emlelté füzletté. Később ez a cég is csődbe került.

A házassági alapítvány sorsa pedig az lett, hogy az örökhagyó nem korlátozta az igénylők vallását s így később előkelő kiterít katonai szék jelentkezik a zsidó alapítványra és ma ugyiszólván csupa máshí ut érve: ennek a rendelkezésnek az áldását...

Az előkelő családon belül általában — amint az nem szokatlan — csakhamar a családi hitközség tünete mutatkoznak. Elsőnek egy unokahúgnak a férje támad-

Bukarestben megalakult a Központi Cionista Tanács

(București.) Erdély, Bukovina, Bessz-arabia és az Okirályság összes cionista szervezeteinek képviselői az elmúlt héten közös tanácskozásra gyűltek össze, hogy az ország cionista mozgalmának egységes képviselőlet teremtsenek, tekintetbe véve a cionista mozgalomnak a mai helyzetből fakadó nagy feladatait. Dr. Niemerover megnyitó szavai után L. Mirachi, I. Lerner, dr. S. Singer, dr. S. Zalman és dr. M. Cotio referátumokat tartottak. Elhatározták a Cionista Tanács központi reorganizálását, amely egyetlen jogos képviselő a romániai cionista mozgalomnak a hatóságokkal szemben. A Központi Cionista Tanács elnökéül dr. I. Nimerover grandrabbit, a regáli Cionista Szervezet elnökét választották meg. A Tanácsban minden országrész cionista szervezete megfelelő számú tagokat delegál, amely egy végrehajtóbizottságot alkot. A Központi Tanács székhelye Bucuresztben.

A palesztinai kivándorlási lehetőségek meggyöbbitása érdekében a Központi Tanács határozatot hozott, melynek értelmében dr. I. Nimerover főrabbi vezetésével egy delegáció megy Jeruzsálembe. Ez a delegáció megteszi a szükséges lépéseket a Jewish Agency vezetésénél, hogy megie-lő certifikátot kapjon a romániai zsidó-ság. Kérni fogja egy ügyosztály felállítását, mely speciálisan a romániai zsidóság kolonizációját hajlja végre.

A Központi Cionista Tanács elvárja az ország össz-zsidóságától, hogy legyen biza-lommal a javát szolgáló intézkedésekkel szemben. Orizkedjék az összes improvizált „megmentőkötől”, akik csak hátráltatják a romániai zsidóság konstruktív törekvéseit.

— Ujjászervezték a kolozsvári B. H. Hamizrachit. Szombaton este tartotta reor-ganizáló gyűlést a kolozsvári Mizrachi ifi-jusági szervezet. Marmolstein József, a nagyváradi központ kiküldöttje lendületes szavakkal ismertette az erdélyi Mizrachi mozgalom tevékenységét, valamint jövőbeni programját, amely a vallásos ifjúsági cha-lucmozgalom, valamint az alapok iránti munka céludatosítását irányította elő. Az értekezlet, amelyen a vallásos ifjúság szép számban képviseltette magát, megválasz-tott egy öt tagból álló vezetőséget, amely Schwartz Zoltán, Nóta Vilmos, Löwinger Béla, Epstein Tova, Schaffer Rachel irányí-tása mellett és Dávid Aron agiús elnökléte alatt álló, jól megszervezett aktív Hapoel Hadati erkölcsi és anyagi támogatása ga-rancia arra, hogy az ujjászervezett Brit Ha-noár Hamizrachi kolozsvári helyicsoportha felismerve az idő parancsát, meg fogja ál-lani a helyét a feladatokkal szemben és eleget fog tenni a reáháruzó kötelezettsé-geknek.

— Ujjászervezték a kolozsvári B. H. Hamizrachit. Szombaton este tartotta reor-ganizáló gyűlést a kolozsvári Mizrachi ifi-jusági szervezet. Marmolstein József, a nagyváradi központ kiküldöttje lendületes szavakkal ismertette az erdélyi Mizrachi mozgalom tevékenységét, valamint jövőbeni programját, amely a vallásos ifjúsági cha-lucmozgalom, valamint az alapok iránti munka céludatosítását irányította elő. Az értekezlet, amelyen a vallásos ifjúság szép számban képviseltette magát, megválasz-tott egy öt tagból álló vezetőséget, amely Schwartz Zoltán, Nóta Vilmos, Löwinger Béla, Epstein Tova, Schaffer Rachel irányí-tása mellett és Dávid Aron agiús elnökléte alatt álló, jól megszervezett aktív Hapoel Hadati erkölcsi és anyagi támogatása ga-rancia arra, hogy az ujjászervezett Brit Ha-noár Hamizrachi kolozsvári helyicsoportha felismerve az idő parancsát, meg fogja ál-lani a helyét a feladatokkal szemben és eleget fog tenni a reáháruzó kötelezettsé-geknek.

— A palesztinai diákmozgalmak. (Je-ruzsálem.) A héber egyetem diákszerveze-teiben sikerült a „munkáspárt”-ban többsé-get szerezni. A leadott 641 szavazatból erre a szervezetre 348 szavazat esett. A „klai-cionisták” 131 szavazatot, a revizionisták 87-et és az „ortodox csoport” 69 szavaza-tot. A legutóbbi választáson a „klai” kap-tott többséget és a revizionisták az utolsó helyen álltak.

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser penzió Budapest központ-jában, Andrásy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Friedman Józsefné
Kármel-pansió (Andrásy-ut 43)
Telefon: 12-89-67.
vagy Oradeán: öv. STRASSER IGNAIZNÉ
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

Máj, vese, cbc
idült (krónikus) gyomor- és bélmegbeteg-e-dések, ideges lejjálás, álmatlenség, hány-inger, hányás, szédülések. SAVTULTEN-GES eseteiben az amerikai gyógynövényből készült világhírű

GASTRO D

szép eredményeiről a világ orvosi szak-tekintélyei hosszú cikkekben számolták be orvosi szaklapokban.
Gastro D kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógy-szertárában, Bucuressti, Calea Victoriei 124.

— A magyarországi cionista szervezet országos konferenciája. (Budapest.) A ma-gyarországi cionista szervezet nagy érdeklő-dés mellett tartotta tízedik országos kon-ferenciáját, amelyen megjelent dr. Nahum Goldmann, a Jewish Agency végrehajto bi-zottságának tagja is. Dr. Miklós Gyula elnök megnyitó beszédében annak szüksé-gességét hangsúlyozta, hogy a magyar zsidó-ság önvédelmét szervezze meg, amíg Ma-gyarország régi alkotmányhi szelleme fog-ismét érvényesül. Ezután nyilatkozatot ol-vasott fel, tiltakozva a zsidó frontharcosok kis csoportjának azon követelése ellen, hogy a cionista követeléseket szüntessék be és a szervezetet osszassák fel, úgy, ahogy azt a pesti zsidó hitközség közgyű-lésén kívánták. Megállapította, hogy a hit-község még csak nem is tárgyalta ezt a ja-vaslatot. A magyar cionisták mindjög há-zafiak voltak; 1914-ben a cionista szerve-zet elnöke százada élen ellenséges gyölv-őtől esett el. Dr. Nahum Goldmann tartotta meg ezután előadását a „Cionizmus vilá-g-helyzete és Erec Jisraél” cím alatt. Beve-zetésében rámutatott arra, hogy amint más zsidó községekben tíz-husz és harminc év-el ezelőtt bekövetkezett a nagy lélekszá-mi áttérés, most a magyarországi zsidóság is magára fog eszmélni, hogy a magyar zsidó-ság történelmi feladata elfoglalni helyét a zsidó jogok védelmében, és a zsidó Palesztina felépítésében.

— Ha rheumatizmus, köszvényben, ülőidegzásáb-ban szenved, s az eddigi alkalmazott gyógyszerel: gyógyulást nem eredményeztek, akkor szerezz be azonnal a legújabb tudományos kutatások alapján összeállított készítményt, a Tegal-tibetált. Tegal gyors és biztos hatású szere nemcsak a fent em-lített betegségeknek, hanem húlyesség, bántalmatnak, főtárlás, álmatlenség és gripa ellen is.

— Amerikai tüntetések a hitleri évtör-dülő alkalmából. (Newyork.) A nemzeti szocializmus ötödik évtörfordulója alkalmából az Egyesült-Államok különböző városaiban nagy nemzeti-szocialistaellenes tüntetések voltak. A Carnegie Hall-ban 4000 résztvevő volt és sokszázan nem tudtak beférni. La Guardia főpolgármester üdvözölte irás-ban a gyűlést. Beszédet tartottak: Dr. J. T. Mahoney, az amerikai sport szervezetek vezetője, utána prof. Franz Boas, a nagy antropológus és E. Dodd, a volt ber-lini amerikai nagykövet. Hollywoodban nagy tömeggyűlés volt, amelyen ezer ven-dég vett részt. Szónokoltak Eddie Can-for és Dorothy Parker költőnő. — Egyidőben a nemzeti szocialisták is gyűlé-sztek Newyorkban, amelyen 2000 személy vett részt. Dr. Hans Borhers német konzul kijelentette, hogy a zsidókérdés azért merült fel Németországban, mert „a zsidó am-bíciók represszáliákat követeltek.”

Orth. kóser vendéglő és bodega
Izletes házi kóser, pontos kiszolgálás és olcsó árak
BERGER H. IZSOPARA, Str. Dreier 2

